

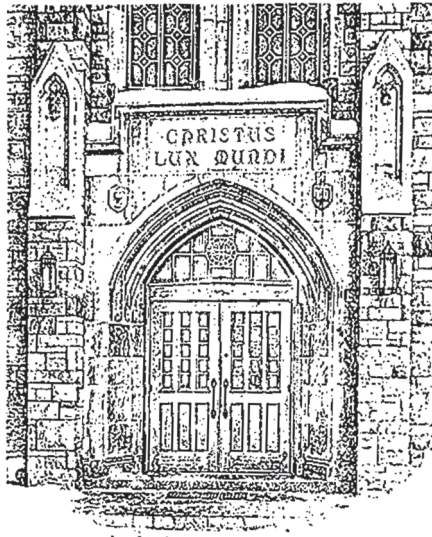
Lars Leo Johanson

En Evighedsfeilers Oplevelser

Paa Land og Hav

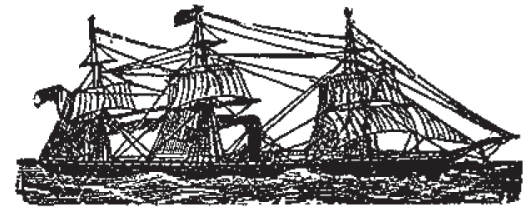
Chicago
"Scandinaven"s Trykkeri
1927

Luther Theological Seminary
ST. PAUL, MINNESOTA

EX LIBRIS

Forsis og Redning paa Hav og Land

Af Lars Leo Johanson

Et Complement
Til
pastor O. G. u. Siljan
Fra:
Lars Leo Johansson

Varð Leo Johanson, medlem af den første luth. menighed, tilhørende mit kald, har ladet nedskrive nogle af sine oplevelser i land og paa fjø. Hans liv er et vidnesbyrd om, at det barn er lykkelig, som har en grundrygtig far og mor. Om Johanson kom langt bort fra hjemmet, fra moderens forbønner, kom han dog aldrig bort. "En taarens søn kan ikke gaa fortabt", blev det engang sagt til en bedende moder.

Johansons liv vidner ogsaa om, at det er en stor lykke at eie en forstandig, trofast og grundrygtig ægtefælle. Salomo siger: "Langt mere end perler er hun værd. Hun gjør ham godt og ikke ondt alle hans livs dage".

Er en sjømand udsat for farer og flette menneker paa havet, saa er han det ikke mindre naar han kommer iland. Efterfølgende meddelelser viser hvor paatrøbet det er, at sjømandsmissionen omfattes med opofrelser og forbøn.

Vi mærker, at det var særlig ved lægmænd, at Johanson blev ledet til Gud. Det er derfor ogsaa naturligt, at lægmandsvirksomheden er ham kjær. Selv har han ogsaa reist og virket adskilligt som lægmand. Erfaringen viser, at hvor prest og lægmænd gjensidig støtter hverandre, blir frugterne ogsaa meget større. Begge slags virksomheder har jo anerkjendelse i Guds ord.

Jeg haaber, at "En Evighedsseilers Oplevelser paa Hav og Land" maa komme i manges hænder og læses af dem, som af mig, med interesse og udbytte.

Stoughton, Wis., Marts 1927.

M. S. Hegge.

Den saakaldte evighedsseiler, Lars Johanson, er født den 7de Januar 1852 i Dalssland, Sverige, og døbt med navnet Lars Leo Johanson. Naar han nu vil forsøge og skrive lidt om sit levnedsløb, hvortil ogsaa hans børn har tilskyndet ham, da er det ikke hans hensigt at fremstille sig selv som en lys og eksemplærisk ungdom, men han vil ogsaa ligetil berette om sine oplevelser paa hav og land, baade onde og gode oplevede erfaringer om syndelivet og naadelivets frelse i Kristus.

Derjom denne beskædne livsfilbring om synd og naade kunde bidrage lidt til at nogen forbildet evighedsseiler vendte om og fatte kurs hjemover til sin himmelske fader, da er min hensigt naaet og jeg vil sammen med dem og alle frelste, i evighed lovpriise Herren.

Jeg vil nu begynde min livshistorie fra mit kjære barndomshjem, hvor jeg først fik kundskab og dragelse til min Gud i konfirmationstiden. Naar jeg kom bort i verdens tummel og leg, kom jeg ofte min moder og min barndoms Gud ihu, og minderne derom og hjemmet vil staa i levende erindring ogsaa længe jeg lever.

Jeg blev ogsaa opdraget til at arbejde og hjælpe mine forældre i fattigdommens trangekaar, og dog var jeg ligesaa glad og fornøjet i mine fattige forældres hjem, som ellers nogen rigmandssønner er, der har fuldt op af mad og klæder, rigdom og fornøielser i denne verden.

Men ogsaa kom den tid, da ogsaa jeg med mine forældres samtykke skulde ud, som mine øvrige søskende, og søge at faa arbejde og finde min lykke i verden.

Det var tidlig om vaaren 1870, 18 aar gammel, at jeg forlod mit fødeland — Sverige, og vandrede over til Fredrikstad, Norge.

Men jeg glemmer aldrig den dag, da min moder pakket sammen mine klæder i ranjelen. Og med taarevædte øine sagde hun: "Om jeg ikke skulde se dig mere her paa jorden, saa vil jeg bede for dig, at vi maa mødes i himmelen hos Gud. Dit konfirmationstestamente har jeg lagt i din ranjel; glem ikke at læse det; thi der er naade og frelse for din sjæl. Farvel!"

Saa længe som hjertet i barmen kan slaa,
Og kjærlighed derinde er,
Og barndommen synes for sjælen at staa;
Saa fager og skjøn som den er,
Saa længe som tanken derinde kan bo,
Saa længe jeg mindes min mor.

Og naar jeg saa skulde fra hjemmet bort fly,
Kom mod'rens formaning ihu;
Den stod der saa klar som den solrøde sky,
Og ligedan staar den endnu;
Vel elsker jeg fader og søster og bror,
Mest jeg dog elsker min mor.

Efter nogle dages fodbvandring kom jeg med nogle andre til Fredrikstads omegn, hvor min broder Anders arbejdede paa en saqmølle. Det var en stor opmuntring for mig at træffe min broder; thi han var godt kjendt, og han fik mig i arbejde paa en bondegaard, hvor jeg blev til høsten.

En dag fik vi et brev fra far, at mor var død og at vi maatte komme hjem. Begravelsen var bestemt dagen efter at vi fik brevet. Til begravelsen kunde vi umulig komme, da vi maatte gaa tilfods, og jernbane hid var der ikke.

Dette blev en sorgtung tid, efter at vor moder var død og begravet. Jeg søgte nu som en fremmed, der ikke havde noget hjem paa jorden.

Dette var en prøvjom tid. Naar vinteren kom, var der lidet eller nærjagt intet arbejde at saa; derfor blev jeg nedstemt og modløs, thi jeg havde daarlige klæder og lidet penge og intet hjem at ty til. Men naar nøden er størst er hjælpen nærmest.

En dag kom nogle sjømænd, som kjendte min armod og tog mig med i deres affordarbejde, at losse ballast af seilskibe; thi i Glommenelven laa en masse seilskibe og laastede trælast, som skulde gaa tilsjøs om vaaren.

Og ligesaa var her en masse af lystige og belevne sjøfolk, som omtalte sine oplevelser, om kommeri og fornøielser i udlandene. Dette opvakte en stor lyst i mig til at bli sjømand; men det var ingen let sag for en uerfaren bondegut at saa hyre.

Men i selskabslag med disse unge, belevne sjømænd og lig den forlorne søn, blev ogsaa lykten dakt i mig til at komme ud og seje verden og nyde syndelivet i de fremmede lande.

Men Faderens forbarmende øine fulgte efter den forlorne søn.

Smidlertid lykkedes det mig at saa hyre som kok med en "jagt", og med den gjorde jeg to reiser til Danmark med trælast. Med dette uanjeelige fartøi, som bare havde en mast, vilde jeg ikke jare mere; thi med den kunde jeg ikke bli nogen fuldbefaren matros. Mesten af sommeren og høsten for jeg med større skibe, som gif fra Fredrikstad til Frankrig og London med trælast.

Seg syntes nu det var gjilddt, at jeg havde bli sjømand og havde haft oplevelser paa sjøen. Men dette var bare en finveirs begyndelse imod hvad jeg siden fik opleve paa det stormende hav, og iblandt rovgjerrige og listige boardingrunners i havn.

Vinteren tilbragte jeg hos min broder Anders, som boede paa Greaker, og her var det fuldt op af drif og verdslige fornøielser. Og saaledes tumlede jeg bort fra min barndoms Gud og glemte min moders formaning, og var langt borte fra vor himmelske Fader.

Lidlig om vaaren 1873 mønstrede jeg med skibet "Dræpheus", kaptein Hansen, som skulde gaa til Liverpool med trælast, og derfra gjøre to reiser til Quebec efter trælast til Liverpool.

Efter ankomsten til denne store fjøstod, gik nogle af os matroser iland for at købe klæder og for morro fik vi besøg af os lidt. Da vi var kommen i det gadestrøg, hvor der var alle slags hvide og sorte racers fjøfolk, blev vi alle præget af en fin smilende runner, som indbød os til et "fint og respektabelt" fornøielsessted, som han kaldte det; og vi lod os fange og gik med.

Men vi fik snart se, at denne fornøielse, som bestod af dansesal, værtshus og utugts-hus, var den frygteligste Satans aabenbare forførelse, som jeg nogenstunde havde seet. Hele denne forretning var anlagt paa at narre og røve penge fra de stakkars fjøfolk. De fik ikke narret os, men vi maatte vi span-dere.

Du stakkars menneske, som ikke ved hvor dybt du er falden i synd og Satans bedrag.

Efter de to rejser til Quebec var gjort, laa "Orpheus" om høsten i Liverpool dok og losjede lasten. Dette gik nu med lid og lyst, thi herfra var skibet bestemt at gaa til Fredrikstad. Vi var glade og begejstrede herover, for mulig at komme hjem og ture jul; — det var vor beregning og plan. Men saa en dag faar kapteinen telegram, at rederiet havde besluttet fragt til Jamaica, Vestindien, efter logwood. Skuffet og ærgerlige herover, maatte dog mandskabet være fjøloven lydige og gaa med.

Da skibet havde faaet ind ballast og gjort fjøklar, var det afsted med dampbaad roberet ud; og med en frisk bris af "fair" vind, satte vi seil og "Orpheus" lensede udover Atlanterhavet med 8 a 10 knob fart, med læseil og røiler paa.

Med juletider kom vi ind i strøget ved nordostpassaten. Dette var min første julehøitid til sjøs. Men hvorledes kunde jeg og dette ugudelige mandskab og officerer fejre den glædelige julefest? Der fandtes ingen ombord som var ombendt til Gud, og kunde derfor ikke glæde sig i sin Frelzers fødsel.

Og dog, saa gudløs som kaptein Ganjen var, vilde han være lidt religiøs denne høitidsdag og kaldte os agterud i ka-

hytten paa juledags formiddag og læste en juleprædiken fra en huspostil. Denne prædiken var god — men den kom ikke fra hjertet, ligesaa lidt som den naaede vore hjerter; thi vi gik forud i lugaren og fortjatte med vor verdslige fornøielse. En spillede jele; en anden trækspil, og andre dansede.

Men for den øvrige seilmansøvrering roste kaptein Ganjen sit unge skibsmandskab og ja, at det var de flinkeste fjøgutter til at pumpe og rebe seil i storm, som han nogenstunde havde havt.

Smidlertid kom vi til vort bestemmelsessted med fint veir og gunstig vind, og ankrede paa Jamaicas røed. Her tog det lidt tid, for negrene maatte bringe lasten ud til os i sine smaa baade. Men i begyndelsen af Februar var skibet lastet; vi lettede anker og drog til sjøs, bestemt til Falmouth for ordre.

Sejladjen herfra begyndte godt, med en frisk kuling, og skuden med fulde seil for vinden og gjorde 10 knob fart. Men da vi var kommet midt ud paa Atlanterhavet, begyndte vinden mere og mere at øge paa til en orkanagtig storm, og alle mand blev kaldt op til at pumpe og hjerpe seil, indtil vi gik for bare riggen og for stumpen. Bølgerne var allerede saa frygtelig store, at det var forjænt at lægge den til vinden, for da havde den kantret. Om kvelden og udover i nattens mørke, tog stormen i med saadan hvindende styrke, at havet blev saa brusende oprørt, at bølgerne kom væltende over skuden og brød væk begge skanseklædninger, og hvert minut troede vi at vi skulde gaa tilbunds; thi den havde synkende last, og ingen kunde staa paa dækket og pumpe.

Kapteinen og baadsmand stod hele natten surret med taug til rattet. De øvrige af mandskabet holdt sig oppe i stor-riggen.

Frosken og baad bovet jeg mig ned fra riggen og ind i lugaren, for at faa paa mig en uldtrøje og hue, som jeg havde mistet i denne iskolde vinternat. Men da jeg kom ind i lugaren og havde aabnet min kiste, kom der en voldsom braad-

Ijse og tog begge livbaadene, som var furret fast paa lugartaaget, og kastet dem overbord; og baade lugaren og kabysjen blev ramponeret og fulde af vand. Forskrækket og nervøs kom jeg ud paa dækket; men da kom der atter en braadjis, og denne havde ogsaa kastet mig overbord, derjom jeg ikke havde grebet og holdt fast i et taug. Udmajet kravlede jeg mig i dette taug ombord igjen og op i storriggen til mine kamerater, hvor vi alle imødesaa døden og havets vaade grav.

Men det aller frygteligste var, at ingen af disse evighedsjællere havde opgjort sin sag med Gud og var jaaledes ikke beredt til at dø og møde sin Gud.

Stakkels Ijømand, som ikke kjender Herren sin Gud — han, som saa gjerne vil frelse dig fra din Iynd og den evige død!

Men saa lysnet det og stormen bedarer, og vi gik ned paa dækket og pumpet læns, og kofken gav os kaffe og brød, og med fornyet mod og med "fair" vind kom vi vel og lykkelig frem til Falmouth. Her blev fluden sat istand, med nye Ikanseklædninger og to livbaade, samt fik vi ordre til at gaa til Amsterdam og losse.

Efter ankomsten til Amsterdam fik vi den ubehagelige nyhed, at "Drpheus" ikke Ikulde gaa hjem til Norge, men gjøre to reiser paa Nordamerika. Herover blev vi mismodige og vilde ikke gaa med dette gamle Istudeskrog mere, og tre af matroserne rømte Itraks. Efter at mine kamerater var rømt, blev jeg mere mismodig og jeg besluttede ogsaa at rømme. Men nu var det ikke let at komme iland, uden at en af styrmandene var med. Men da min rømningsplan var lagt, bad jeg om Iob en kveld at saa Iølge me dandenIstyrmand iland, for at Ijøre nogen klæder. Da vi var tilIammen med nogen andre Ijømænd paa et værtsIhus og drak, lurte jeg mig fra ham og gik ombord i en dambaad, som jeg Ijor vidIte Ikulde gaa Iloffen 10 eller 11 fra Amsterdam til Gull efter kul. Og glad var jeg, da baaden gled fra bryggen, for nu var jeg en fri mand.

Om morgenen Iloffen 8 lagde vi til bryggen i Gull og jeg gik iland og ind paa en restaurant og fik frokost. Medens jeg sad der, kom en forunderlig mand og spurgte mig hvorIra jeg kom og hvor jeg Ikulde reise. Jeg omtalte for ham paa "broken English" den Ijorgelige sandhed, at jeg havde rømt i Amsterdam fra et norsk Itrib og fra alle mine klæder og 5 maaneders Iyre, som jeg havde tilgode. Og her i Gull var jo ikke Iyre at saa. Derfor maatte jeg nu reise til Liverpool og Ijøre at saa Iyre. (Alt jeg havde var \$13.00 i min Iomme).

Han saa paa mig med kristelig sympathy og sagde: "Dear young man, you are a prodigal son". Ordet "prodigal" forstod jeg ikke da, men lærte det snart, at jeg var en forloren Ijøn, borte fra min Gud i det fremmede land. Denne kristelige mand fulgte mig til jernbanestationen, hvor han lagde nogle hjertelige formaninger paa mit modIjøre hjerte — at jeg Ikulde Iky og Ily alle Satans Iyndige fornielIjere og ombende mig til Gud. Denne mand glemmer jeg aldrig; thi han havde omIjorg for min Ijæls evige vel.

Da jeg kom til Liverpool gik jeg Itraks hen og fandt Iyrekontoret, og her gik der en masse IjøIjolk, som Ijogte at saa Iyre.

En boardingsmaIster kom saa venlig hen til mig og spurgte, om jeg vilde gaa med til hans boardingsIhus; thi han troede at jeg havde blit afmønIstret fra en lang reise og havde mange penge; men jeg havde nær Iagt ingen penge; derfor blev jeg glad og gik med ham.

Men da han fik vide, at jeg havde rømt og ingen klæder og penge havde, og derfor ingen god kunde var for hans værtsIhus og danIjehus' Iyndige forretning, fik jeg ikke Istoppe der mere end to dage, da han tog mig med til Iyrekontoret og fik mig Ihyret med et I stort fuldriggerItrib, som hedte "Duncan", som saa Iærdig at gaa til Calcutta, OIstindien, med Ialt.

Min Ijmarke boardingsmaIster havde Iaaet en maaned af min Iyre af kapteinen — 3 pund og 5 Ijilling — for at Ijøre

de jærnødne klæder, som jeg trængte, og for ophold i boardingshuset. Men denne bedragelige hyrebas havde været ude i byen paa en pantshop og kjøbt eller jaaet for intet en sæt fuld af alle slags gamle og ubrugelige klæder. Saa førte han mig og klædesækken i sin fine "rig" ned til dokken, hvor den store fuldrigger "Duncan" laa, og sa: "Good bye!"

Jeg tog nu sækken og gik ombord, men du aa du for et leben. Jeg kan ikke beskrive dette syndige liv — fylberi, sværgen og forbandelser og trætte om hvem som skulde ha de bedste pladje og køier i lugaren. Slig helbedes spektakel havde jeg aldrig oplevet i de norske skibe jeg havde faret med.

Dette skibsmandskab med officerer var 27, hvoraf der var 10 forskjellige nationers sjøfolk.

Styrmanden kom og kaldte alle mand paa dæk, og med dampbaad for bougen var det Themjen ud til sjøs. Seilsætning og skibsmanøvrering gik ikke fort, med slige sjøulker. Nogen laa i lugaren og var fulde, andre ulket og grumlet og var gamle og jene i sine vendinger. Men da seilene var sat, drog skibet afsted med god fart over Atlanterhavet og kom ind i nordpassaten og passerede ekvator og fik det fineste veir en sjømand kunde ønske sig.

Saa hændte det udover paa reisen, at der blev begravelse ombord. En matros, som hed Jack, havde levet et ryggesløst liv i synd og last og paadraget sig en uheldelig sygdom. Han vaanded sig i store smerter, og da han døde, raabte han: "I can see down, but not up". Denne arme mand havde levet i synd, og med den gik han ind i evigheden. Seilmageren ihede rundt hans legeme en seildug og lagde en tyngde med jern deri, for at legemet des hurtigere skulde synke til havets bund.

Skibskloften klemte og kaptainen udsjorte begravelsesceremonien ifølge det forordnede engelske sjøritual, og legemet blev sænket i havets dyb.

Efter denne sørgelige begravelse blev det endnu mere uhyggeligt og trist ombord. Jeg følte en uro i mit indre; mine tanker svævet over til mit hjemland; jeg tænkte paa min moders formaning og det nye testamente, som hun havde lagt i min ranjel og som jeg for længe tiden havde tabt, og derfor graat jeg i mine ensomme stunder.

Skibet logget afsted med god fart med lejeil og røiler paa, igjennem sydostpassaten ind i S. W. mason. Og efter tre maaneders rejse fra Liverpool fik vi lods og blev slæbt op og ankrede i Calcutta havn. Her laa vi to og en halv maaned og losjet og lastede med bomuld. De indjødte culier (bengaler) tog ud og ind lasten.

Her i Calcutta havn var mange skibe og en masse sjøfolk, hvem de engelske boardings-værtshus-rønnere fik narret ind i sine syndige forretninger. Og mange kom ikke derfra førend de var røvet og plundret for alle sine surt fortjente penge.

En dag kom en missionær ombord og delte ud nogen traktater og vilde sælge kristelige bøger. Nei, slige sværmeriske bøger vilde de ikke ha; men novels, romanbøger, vilde de ha. Jeg spurgte ham, om han havde en norsk kristelig bog. "Ikke idag, men imorgen skal jeg komme med en til dig", sagde han. Og følgende dag kom han med en brugt norsk bibel og gav mig, samt gav mig nogle venlige formaninger at læse den til min sjæls frelse. Jeg takkede ham og gav ham lidt penge og blev glad, for nu havde jeg jaaet testamentet igjen, som min mor hin gang lagde i min ranjel, og bad mig, som missionæren, at læse det til frelse for min sjæl.

Endelig var skibet lastet og udklareret for Liverpool igjen, og dampbaaden drog os ud Den benbalske bugt, til sjøs. Med alle seil paa, gjorde skibet jevn fart, med kursen sat for bestemmelsesstedet, uden nogen videre nævneværdigheder.

I passatene og under ekvator havde vi det fineste veir som en sjømand kunde ønske sig, og paa mine frivagter læste

jeg i bibelen, som jeg havde faaet i hedningernes land. Og Guds forekommende naade søgte at overbediø mig, at jeg var en forloren søn, langt borte i det fremmede land i tummelen med disse ugudelige fjøfolk. Vi begyndte nu hver paa sine vagter at pudse mæster og toppe, vaske og male inden- og udenbords, for at skibet skulde se godt ud, naar det kom til Liverpool. Og efter som vi kom nærmere denne store fjøstad, blev der en livlig diskussion og planering blandt matrojerne i lugaren, om hvilket boardingshus de skulde vælge, som havde den meste fornøieløse at give dem.

En portugijer og jeg var bestemte paa at tage ind paa Sailors' Home, hvortil de andre fraraadede os at gaa, thi der var ingen forlystelser; bare skindhellige, forkrøblede fjøfolk, som gik ind der.

Men endelig, efter otte og en halv maanedes reise, laa denne ostindiefarar — "Duncan" — i Liverpool dog igjen, og samme dag blev mandskabet afmønstret med noksaa mange penge i lommen, og var begejstret og glade.

Paa doken og ombord kom der en sværm af boardingsmæsters og runners og spandevæde berusende drikke, og fik overtalt alle disse letfæindige fjøfolk til at gaa med til deres boardingshuse, som for det meste er forbundet med værtshus og utugtshus og alle Satans fine og grove fristelser. Men jeg og portugijeneren gik med udjendingen paa fjømandshjemmet og vi fandt ud at her var et fredelig og kristelig godt hjem at komme til; og her var vi befriet fra Satans aabenbare, glubende ulve.

Vi burde takke Gud og hans barmhjertige folk, som har oprettet slige kristelige fjømandshjem i de store fjøsteder for fjømanden at ty hen til, naar han kommer fra langfart, for da er boardingshus-runneren efter ham og vil kære ham og faa fat paa hans jurtt optjente høre. Og mange stakkars fjøfolk har runnerne draget ind i syndens og lastens huse.

Sjømandshjemmet i London har reddet mange fjømænd fra synd og elendighed. Der er læsebærelse, kristelige hø-

ger og blade i de skandinaviske sprog, og andagt hver aften og prædiken hver søndag, og onsdag aften var der bøn- og vidnemøde.

Opholdet i fjømandshjemmet gjorde i det store og hele en inspirerende og god virkning paa mig; thi her kom jeg i selskab med mange troende og snille fjøfolk, som talte til mig om min sjæls frelse.

Efter dette gjilte ophold i fjømandshjemmet, fik jeg en iverlig lyst at reise hjem til Norge, og jeg søgte rundt i doken efter noget skib eller dampbaad, som skulde gaa til Norge. Men der fandtes ingen, og derfor blev jeg mismodig og hørte mig med barkskibet "Alvon", kaptein Dennis, som skulde gaa til Kurachi, Ostindien. Dette var om vinteren 1875. Vi gik til sjøs og satte seil og kurs over Atlanteren og ind i passaten, hvor intet særlig indtraf, uden det som høres naar et skibsmandskab og officerer lever et liv uden Gud i synd og last — som ogsaa var tilfælde her ombord.

Kapteinen, som var forfalden til drif, tog med fra Liverpool ombord et oplag af beer og whisky, og han drak saa længe det varede, men naar drikkevarerne var slut, blev han grebet af dilerium i saadan frygtelig grad, at vi maatte holde ham under bevogtning.

Smidlertid navigerede førstestyrmænd skibet indtil vi fik lods, og ankrede i Kurachi havn, hvor vi losjede, og lastede med bomuld for London.

Under lastningen i Kurachi havde kapteinen blevet ædru og normal; men nogle dage før vi gik til sjøs havde han været iland og provianteret, og deriblandt en del whisky. Og han sagde: "Naar jeg har drukket op dette, skal jeg aldrig mere drikke berusende drikke". Hvilket ogsaa skede.

Efterat kapteinen med ædru og god forretningsorden havde udflareret og manøvreret skibet til sjøs, begyndte han at drikke, og da han havde drukket op al den whisky han havde ombord, begyndte han at fantasjere, og dilerium betog ham med sligt

rajeri, at han raabte til de sorte mænd, som han sagde var kommet ombord for at tage ham: "Sag vil ikke gaa med eder".

En nat i vagtskiftet, klokken 12, saa han tre sorte mænd komme i luften. "Ser dere disse tre sorte mænd?" sagde han til tormanden og en matros, som var med ham paa halvdækket. "Du kommer de for at ta mig". Han bad matrosen at falde paa knæ med sig og bede Gud, at han vilde redde ham fra de sorte mænd. Bludselig rejser han sig og siger: "Du er de her og vil tage mig". Og han ser op i luften og gaar hurtig bagover og kaldt baglængs fra halvdækket ned paa stordækket og knuste baghovedet og døde en time derefter.

Segemet blev indshjet i seildug og lagt i en tyngde med jern, for at det kunde synke hurtigere. Styrmændene udførte begravelsesceremonien og liget blev sænket i havets dyb, og hviler der indtil havet skal opgive sine døde og alle skal møde frem for Guds domstol og enhver skal saa dom efter det han har gjort — enten han har gjort godt eller ondt.

Efter denne jørgelige tildragelse blev der en uhyggelig tilbærelse ombord. Første styrmand maatte nu ta den afdøde kapteins plads og navigere skibet, ved hjælp af andenstyrmand, til stemmelsesstedet, London. Med frisk bris og fint veir passerede vi snart Det arabiske hav, hvor kaptein Dennis var begravet. Vi seilte nær opunder øen Madagaskar; de indfødte kom ud med sine kanoer, for at møde os og byde os velkommen til deres land. Dette mindede mig om de norske missionærer, som jeg havde hørt lidt om, som var kommet til Madagaskar med Kristi evangelium til disse hedningers frelse.

Paa mine frivagter læste jeg i bibelen, som jeg fik af missionæren i Calcutta og jeg følte som jeg var en evighedsseiler paa dette urolige verdenshav, og derfor bestemte jeg mig at rejse hjem til Norge, naar vi kom til London. Men reisen blev lang, paa grund af stille i passaten og under ekvator, og derfor satte kapteinen kurs for St. Helena for provi-

ant og jendte telegram og brev til rederiet, at kaptein Dennis var død.

Reisen fra St. Helena gik fort og mandskabet, var glade, da vi seilte gennem den engelske kanal. De havde allerede lagt sine planer for de bedste boardingshuse, hvor de kunde saa nyde den mest syndige fornøielse. Jeg var den eneste i lugaren, som var bestemt paa at gaa til Sailors' Home, og derfor kaldte de mig en "big fool".

Smidlertid fik vi lods og dampbaad, som drog skibet rovert op og fortøjet i London dok. Følgende dag blev mandskabet afmønstreret med 8 maaneders hyre, og dette vidste alle rovgjærrige boardingshus-runnerne om. Derfor kom de ombord og spanderede berusende drikke og fik alle matrojerne med sig, foruden mig, som gik med udjendingen fra Sailors' home. Men derfor blev en runner rasende, og vilde med list drage mig med til hans boardingshus. Men vi kjørte afsted til sjømandshjemmet. Mit ophold i dette kristelige hjem var kun tre dage. Nu var jeg bestemt paa at rejse hjem til Norge. Da jeg fandt ud, at dampskibsfarten mellem England og Norge var stanset paa grund af is i de norske havne, gik jeg med et dampskib, som skulde gaa fra London til Hamburg, og herfra med jernbane gennem Slesvig-Holstein via Danmark til Fredrikshavn. Herfra gik jeg med dampbaad over Rattegat til Gøteborg. Nu var jeg i mit fødeland Sverige, men jeg havde ikke mere noget hjem her, thi mine forældre var døde og alle mine søskende var i Norge. Derfor gik jeg med jernbanen til Norge, Greater, hvor min broder Anders boede. Jeg følte nu virkelig glad, efter tre aars ombanken paa det stormende hav og fra sjølivets strabadser at saa møde mine søskende og broder Anders, hos hvem jeg fik mit midlertidige hjem medens jeg var iland.

Men saa var der paa Greater brudt ud en aandelig værelse ved lægprædikanter, som holdt møder i husene, og mange blev ombendte og kom til liv i Gud. Men denne aandelige bevægelse likte ikke verdslige kirkefolk. De advarede mig og

Ja, at disse læserfolk var nogen overspændte religiøse iværmere, og derfor holdt jeg mig borte fra dem, thi en overspændt læser vilde jeg ikke bli. — Derimod gik jeg med i det verdslige lag, i dans og fornøielse, med isjofolk og bygdens ungdom.

Men udover vinteren blev jeg bekendt med en skibskaptein, som holdt en privat navigationskole. Han tilraadede mig at gaa ind i hans skole og tage styrmandseksamen, hvilket jeg tilslut gjorde, og holdt paa en maanedes tid denne vinter, og fortjatte om høsten, da jeg kom hjem fra trælastfarten med skibet "Esmeralda".

Om vaaren hørte jeg mig med skibet "Carl Lotti" af Fredrikstad som andenstyremand, og gjorde to reiser paa Gotka, Finland, og Frankrige med trælast; og fire dage før jul gik vi i ballast ud fra Calais; med frisk kuling og "fair wind" og bramseilene paa, og med de bedste forhaabninger og glæde, at ture julen hjemme. Men saa sprang vinden om til nordvest med saadan styrke, at vi maatte hjerpe seil og pumpe. Trods at isjerne voksede, gik skuden kursen for Norge, indtil dagen før jul, da tog stormen i med sliig voldsjomhed, at vi maatte lægge hende for svigtet stor-stump og forstagseil, og drev for stormen og strømmen indstøvet mod den danske kyst.

Om juleaften blev der et saa frygtelig oprørt hav, at skuden sprang læk og kastede ballasten, pumperne blev uklare og vandet kom ind i den læse skude, saa det fossede i rummet.

I nattens snetykke og mørke forstod vi, at skuden var kommet op i brændingerne paa det danske rev, og om nogle minutter stødte skuden paa grund; stød efter stød og isjerne brød over saa voldsjomt, at vi saa nær havde blit skyllet bort fra dette rebnede skudebrag.

Det gjaldt nu at redde livet. Kapteinen gav ordre til at gjøre vort bedste og saa redningsbaaden ud; men den blev knust af en braadsjø, da vi holdt paa at saa den i taljerne. Vi forsøgte nu at sætte ud en mindre baad (pram), men den knustes ogsaa af en braadsjø mod vragsiden.

Saabløse og ængstelige stirrede vi nu alle i nattens mørke mod dødens vaade grav. Intet hjerteraab og bøn til Gud om sjælens frelse hørtes; thi her var ingen af officerer og mandskab som søgte Gud om sin sjæls redning. Men saa lysner det til juledags morgen. Snetykken er væk og vi ser folk paa isjofstranden, men de havde ingen redningslinie eller baad; thi her var fem mil til redningsstationen. Men i nødens og dødens stund er gode raad dyre. Heldigvis havde vi flere smækre lange taugbunter, hvis ender vi knobet sammen og fast til nogle planter, og kastede dem ud, og hølgerne drev planterne ind paa stranden. Folket gav os sit tegn paa, at de havde tag i vort redningstaug, og da vi havde dette taug om livet, gav vi dem vort tegn og raab om at drage os iland. Saaledes blev hele mandskabet, som var 11 mand, reddet og draget igjennem det brufende isjoflum iland. Nogle var ilde medfarne; jeg havde faaet mit ben bruffet, men med en god doktors behandling blev jeg snart bra igjen.

Ser paa "Thorminde revet" i denne stormfulde julenat, var der fem skibe som forliste, og "Carl Lotti" var et af dem som blev totalt drag.

Efter to ugers ophold, da isjofklaringen over forlijet var holdt, reiste vi alle muntre og glade hjemover til Norge, og jeg reiste til mit midlertidige hjem paa Greaker hos min broder Anders og fortalte ham om mine frygtelige oplevelser i det stormfulde forlis og om Guds underbare redning fra skudebraget paa juledags morgen.

Men saa havde det hændt under mit fravær, at min broder Anders var blevet vant og kommet til bekymring for min sjæls frelse, og det gjorde et dybt indtryk paa mig. Han formanede mig og sagde: "Nu, naar Gud har reddet dig fra forlis og døden, saa maa du ombende dig og saa din sjæl frelst." Ogsaa andre freitne, som jeg kom i berøring med, talte til mig om dette ene fornødne, at søge Gud.

Med disse formaninger begyndte Herren at banke paa mit hjerte, og jeg søgte, at jeg længe nok som en forloren søn

havde tumlet mig bort fra Gud og drukket af verdens usle brønde. Og derfor gjorde jeg nu et forbedringsforfæt, at slutte med verdens syndige fornøielser og bli en kristen.

Men saa havde jeg ogsaa gjort det forfæt at fuldende mine studier paa navigations-skolen i Fredrikstad, for om muligt at ta styrmands-eksamen denne vinter, hvilket jeg heldigvis gjorde. Jeg begyndte i slutten af januar og i slutten af april dimitteredes fem af os fra skolen til tre dages hoved-eksamen, hvor to af de fem "dumpet" og jeg var en af de tre som bestod hovedeksamen og fik styrmands diplom med god karakter.

Glad og fornøiet reiste jeg nu til Greaver og omtalte for min broder og min forlovede, Josephine Thoresen, at jeg var færdig med skolen og havde faaet styrmands-patent. Men saa var her brudt ud en aandens mærkbar vækkelse. Folk blev grebet af Guds ord og aand og kom til liv i Gud. Paa disse uanseelige lægmands-opbyggelser i husene, hvortil ogsaa jeg blev dragen med af de troende Guds hørn, og ved at gaa og høre paa disse haugianste læprædikanter, som forkyndte et helt Guds ord, synd og naade, blev jeg grebet, og Guds aand overbeviste mig om, at jeg var en fortabt synder, men ogsaa at jeg fik tro mig frelst af naade ved Kristi dyre forsonings blod. Jeg glemmer aldrig denne tid og disse troende haugianere. De var et Herrens redskab til min ombendelse og liv i Gud.

Min trolovede og jeg havde nu givet hverandre det løfte at gifte os førstkommande høst 1878, hvilket skridt jeg bad at Gud vilde velsigne, ligesaa at han maatte bevare mig paa jorden og i havn, saa at jeg ikke skulde falde i fristelse til Satans syndige fornøielser og komme bort fra livs-samfundet med min Frelser.

Og sent paa vaaren tog jeg høre som andenstyremand med barkskibet "Sophie", kaptajn Bjølstad af Fredrikstad, og gik herfra med trælast til Liverpool. Herfra gjorde vi to reiser paa Quebec og tilbage med trælast, samt tog ind ballast i Liverpool og gik sent om høsten hjem til Fredrikstad. Paa disse

reiser indtraf intet uædvanlig, uden det som høres i ugudelig snaf, hvad altid er tilfælde, hvor et skibsmandskab ikke kjen-der sin Gud. Da vi var ankommet til Fredrikstad, blev alle afmønstret og reiste glade hver til sit hjem. Og saa jeg reiste glad til mit midlertidige hjem paa Greaver, for her havde jeg fundet mine bedste venner paa denne jord. Og især Josephine Thoresen, som jeg var trolovet med og indgik i ægteskab med den 31te december 1878. Jeg fik nu et virkelig hjem, en trofast ægtemage og kristelig moder, hvorom mere senere.

I vintertiden havde vi det rigtig gjildt i sambær med kristne venner og lægmands-opbyggelser, som holdtes rundt om i bygderne.

Smidlertid led det udover til vaaren og kaptajn Bjølstad vilde igjen høre mig som 1ste styrmænd, hvilket jeg gjorde. Vi skulde gaa herfra med trælast til London, samt gjøre to reiser paa Østersjøen til Sverige efter trælast til London.

Kaptajn Bjølstad var en naturlig snild mand. Vi havde fra forrige aars seilads og navigation lært hinanden at kende. Han vidste ogsaa om, at jeg fremdeles vilde holde ved min beslutning som en kristen og "søge Herren af hele mit hjerte".

Da vi kom til London gik vi, naar der var anledning, til sjømandskirken og høre Guds ord, og Bjølstad indrømmede ogsaa, at det var bedst at søge Herren.

Jeg vil derfor ikke notere saa meget om sjølivets strabadser paa disse reiser, men beskrive lidt om oplevelser paa den aandelige navigations reise mod evigheden. Paa reisen fra London til Gøtze, Sverige, havde vi fint veir, og medens vi laa der og lastede, fik vi høre at der i staden var en meget alvorlig, begabet lægprædikant, som jeg og sjøfolk paa skibene gik iland og hørte paa, og dette var i sandhed en aandelig oplevelse, sliq som han talte Guds ord om "synd og naade", frelse eller fortabelse. Ja, det var ogsaa en gjild vederkvægelje at blive kendt og være sammen paa møderne med saa mange svenske og norske troende Guds hørn.

Derfor spurgte jeg kaptainen om vi ikke skulde indbyde denne læprædikant til at holde opbyggelse i vort skib. Jo, det vilde han, hvilket og lægmanden vilde. Og jeg sendte bud til hjøskølet på alle skibene som lå i havnen, at komme til opbyggelse på skibet "Sophie" klokken 3 søndag eftermiddag. Og mange fra byen kom; dækket var fuldt af folk, som sad på tæt placerede planteskæder, og der var mange troende i denne forsamling, som havde lært at synge den nye sangen, og de stemte i og sang den og evangeliet om Jesus med sli klangfuld svensk røst, at det blev en god indledning til lægmandens tekst: Matt. 9, 9, om Jesu kald, som Mattæus valgte og stod op og fulgte Jesus. Dette valg blev alvorlig lagt tilhørerne på hjerte og ligeaa skildringen om de karise, som ikke har læge behov, men de som har ondt. Der blev en synbar aandens bevægelse i forsamlingen.

Denne opbyggelse gav mig et frimodig fremstød på min evighedsrejse, som jeg aldrig vil glemme. Og kaptajn Bjølstad sa, at han havde hørt mange lærde prædike, men denne ulærde lægmand var den bedste og alvorligste Guds ords forkynder han nogensinde havde hørt.

Men ikke alle i lugaren syntes saa. Der var en gammel svensk matros, som hedte Anders; han var baa i lugaren og han satte sig imod og forklarede for de andre, at sli prædikanter og møder ledede folk bort fra den gamle religion til et nyt religiøst overspændt søværmeri. Men denne gamle fariseiske brydning mod kristendommen tjener dog alle dem tilgode, som elsker Gud og hans livsjaag.

Smidlertid, da skibet var lastet, sejlede vi herfra med mindet om det gamle samvær, som jeg havde med de kristne venner i Gefle.

Men naar en er blevet en kristen, saa vil en gjerne høre og læse Guds ord ogsaa for andre, at ogsaa de kan blive paavirket af Guds ord og blive kristne.

Kaptajn Bjølstad havde heller ikke noget imod, at jeg kaldte mandskabet agterud i kahytten til opbyggelse om søndag-

gen, naar der var anledning, og mandskabet kom og lyttede andægtig på den Guds ords prædiken, som jeg læste fra Ludvig Hofackers huspostil og holdt bøn og sang salmen "Gud og tak og evig ære". Og nogen blev belyst, men andre blev forarget og gik forud i lugaren og diskuterede om religion og søværmeri.

Smidlertid hændte det om høsten på hjemreisen, at vi fik en voldsom storm i nordsjøen og alle mand i lugaren blev kaldt op for at bjerge seil og pumpe. Den gamle skude havde sprunget læk i det oprørte hav.

Men den gamle matros Anders likte ikke at bli udpurret på sin frivakt tilhøis. Da han kom ud sa han: "Ni kan pumpa, gossar. Ni är unga, jag är gammal och liksom nöjd enten skutan sjunker eller flyter, men om styrman sjunger en salma, då skal jag vara med och pumpa och få skutan läns". Men der blev ingen salme sunget, og skuden blev alligevel læns og stormen og sjøen la sig og vi satte seil og kurs hjemover. Om to etmaalssjælads peilte vi Færderes fyr og fik lods, og samme dag ankrede vi i Fredriksstads havn og lagde skibet i vinteroplag.

Nu var reisen med "Sophie" tilendebragt og maanedshyren blev opslagt, og jeg rejste til mit hjem på Oreaker og blev glad og fornøiet, da jeg fik møde min kjære hustru saa vel igjen. Sa, det er godt at saa erjære, at en er elsket og saaledes i kjærlighed vokse sammen med hinanden her på jorden. Og ligeaa mine fortrolige venner, som jeg her fik møde og være sammen med i opbyggelserne, som blev mig til stor belystelse udover vinteren.

Smidlertid fik jeg brev fra kaptajn Bjølstad, at rederiet havde solgt skibet "Sophie" og nu var han uden skibsførerpost. Men mig havde han anbefalet som styrmand med skibet "Dagerta", kaptajn Stangeby, hvilket tilbud jeg afslod, på grund af at Stangeby var en stolt og vanskelig skibsfører at gjøre tilags. Han havde suspenderet tre styrmande på en sommer; derfor var jeg bange for at høre mig med ham.

Men saa faar jeg atter en indbydelse fra Fredrikstads, hvor baade kaptajn og rederi vilde hyre mig som styrmand med "Ragerta", og høstreisen skulde jeg saa den at føre, hvilket jeg ikke troede noget paa. Men alligevel lod jeg mig hyre som styrmand. "Ragerta" var en af de fineste og bedst kvalificerede fartøjer som laa i Fredrikstads havn.

Tidlig om vaaren gik jeg ombord med nogle søgutter og bente seil og gjorde den søklar. Og saa hjem til min kjære hustru for at sige farvel. Og ingen kan forstaa skilsmisjens følelser uden dem som virkelig elsker hverandre. Jeg bad ogsaa farvel med min broder Anders, for udover paa vaaren skulde han rejse til Amerika.

Og saa kom afdelingen med "Ragerta". Seilmansøvrering paa sø og fristelserne i havn skal jeg ikke give nogen detaljeret beskrivelse om paa disse rejser paa Nordsjøen og Østersjøen, som vi skulde gjøre mellem Sverige og Holland med trælast.

Men jeg vil notere lidt om mine oplevelser som styrmand med kaptajn Stangeby. Som navigatør og erfaren sømand manglet det adskillig paa hvad denne store, stolte mand vilde være. Jeg fik ogsaa snart erfare, at han var en udpræget arriistokrat.

Da vi kom til Hernøsand og laa der og lastede, gik vi en søndag iland og hørte en meget alvorlig prædiken i en svensk luthersk kirke, hvor præsten talte Guds ord direkte til folket: "Vaagn op, omvend eder til Gud!" Og da vi gik ombord, gjentog jeg hvad præsten sa, at det er nødvendigt at vi omvender os til Gud, ellers gaar vi fortabt, hvortil Stangeby svarede, at alle tyve, fjæltringer og røvere og hyltere, det er dem, som skal omvende sig; men de som aldrig har gjort noget slikt ondt, de behøver ikke at omvende sig. Jeg svarede: Der staar skrevet, "Der er ingen retfærdig, end ikke en — thi alle har syndet, og dem fattes Guds ære —", "Herren vil ikke at nogen skal fortabes, men at alle skulle komme til omvendelse". Hvortil han svarede: "Jeg tror ikke paa Deres religiøse over-

spændthed; naar et menneske ikke vil bedrage nogen, men gjøre det bedste han kan, da behøver det ikke at omvende sig". Og dermed endte samtalen.

Medens vi laa i Amsterdam og losjede, kom hans frue ombord, og paa reisen hid fik nok kaptajnen høre, at jeg læste Guds ord paa mine frivagter og bad til Gud, at han maatte bevare mig og han maatte omvende baade mandskabet og kaptajnen.

Imidlertid hændte det en dag, vi sad i kahytten og skulde spise, at jeg holdt bordbøn, som jeg pleiede. Men da reiste Stangeby sig op imod mig i et ondt, hadefuldt raseri og kaldte mig en skindhellig hylker. Slikt læseri vilde han ikke ha i sin kahyt og vilde jage mig iland. Men da optraadte hans frue og raabte: "Stangeby, Stangeby, du maa skamme dig! Styrmanden har ikke gjort noget ondt; han har gjort det som er ret og godt". Dette vidnesbyrd fra hans hustru forandrede saa helt hans brede sind og behandling, at han vilde ikke tillade mig at gaa iland, men blev efter dette onde udbrud mere liberal og folkelig saa længe hans hustru var ombord. Paa høstreisen hjemover gik vi ind til "Deads Fjord" efter en ladning kul til (Kristiania) Oslo, og da vi havde losjet, blev "Ragerta" bugseret af dampbaad til Fredrikstads og lagt op for vinteren. Jeg var nu glad for at søreisen med "Ragerta" og kaptajn Stangeby var tilende. Efter disse onde oplevelser, som jeg paa disse rejser som styrmand havde udstaaet med denne hovmodige og umedgjærlige skibsfører, tabte jeg lyften til hele trældommen i trælastfarten. Skuderne blev mere og mere gamle og kjølspængte og læse. Jeg saa ingen forfremmelse for en styrmand at fare med dem — ja selv om en havde blit forfremmet til skibsfører.

Derfor havde jeg allerede samraadet mig med min hustru og hun var ogsaa enig med mig, at jeg skulde skrive til min broder Anders, som nu var i Amerika, og bede ham sende mig billet, hvilket han gjorde.

Udover vinteren fik jeg brev og billet, at jeg snart skulde komme; thi her var der nok af arbejde at faa iland og stor hyre for en fjømand, som vilde seile paa Lake Michigan.

Og nu skulde jeg snart reise fra Greater. Her havde jeg oplebet en af de bedste og mest uforglemmelige tider i mit liv. Her blev jeg ombendt til livet i Gud. Her kom jeg om vinteren i opbyggelseslag med kristelige venner. Og her paa Greater fandt jeg Gud være tak, en troende hustru gennem livet. Og nu maatte jeg sige farvel til disse gjilde venner og min kjære ægtefælle og vore to smaa sønner, men i haabet om at mødes om et aar igjen i det nye Land — Amerika. 1882, om vaaren, drog jeg afsted til Amerika, Spring Lake, Michigan, hvor min broder Anders arbejdede paa et jagbrug. Men saa traf det sig saa, at jeg blev kjendt med en svensk skipper som hed Nordberg. Han førte en skonert som hed "Gunter Savage", som seilte med lumber fra Spring Lake til Chicago.

Denne skipper var ogsaa en bekjendende troende lutherisk kristen. Saadan havde vi lært hverandre at kjende paa opbyggelsesmøderne i den lutheriske menighed i Spring Lake. Han vilde nu hyre mig og tilslut lod jeg mig overtale og gik med og fik stor hyre. Men det var en haard, anstrengende seilads, to ture i ugen, lafte og losse lumber. Alligevel var jeg saa frisk og stærk, at jeg kunde holde ud paa denne fart paa Lake Michigan i to "seasons" som matros og tre "seasons" som styrmand, med denne min landsmand, kaptajn Nordberg.

Og paa det aandelige omraade navigerede vi godt sammen. I Chicago, naar vi havde anledning, gik vi og hørte pastor Brohaugh og andre prædikanter. Og naar vi kom til Spring Lake, saa var vi, naar vi havde anledning, med de troende der og tog del i opbyggelserne, og saaledes havde vi det gjildt paa det aandelige omraade.

Men der var dog adskilligt mere at gennemgaa paa fjømandslivets omraade her. Der var paa denne seilads mangen en fjømand, som er blit ødelagt og udslidt i Satans og jyndens tjeneste, naar de kom fra "laken" iland.

Og her paa Lake Michigan har baade jeg og mange andre fjøfolk i høststormenes voldsomme brydning været nær vort livs ende.

Svis alle eventyrlige hændelser, de gode og onde oplevelser, som jeg har haft de 14 aar som jeg har faret tilfjøs, skulde skrives, saa vilde det bli en stor bog.

Men nu vil jeg ikke skrive mere derom; min lyst til sjølivets strabadser er slut. Jeg havde bedet til Gud i flere aar, om han vilde vise mig en vej hvorved jeg kunde bli befriet fra dette urolige fjømandsliv og bli farmer.

Om høsten 1885 tog jeg mig en tur til Stoughton, Wisconsin, og her var en vognfabrik og to lutheriske kirker, samt god jord og velopdyrkede farme, og alt dette likte jeg rigtig godt.

Jeg reiste til Spring Lake og omtalte dette for min hustru og min broder Anders, og vi blev straks enige om at flytte til Stoughton med vore familier; ligesaa var der kommet hid fra Michigan to andre troende, og sammen med dem begyndte vi i vore huse at jamles til bønne- og opbyggelsesmøder, hvortil ogsaa pastor L. S. Dahl kom og tog del, og da han havde lært os at kjende og vi ham at kjende som en alvorlig prest og fjelesørger, da meldte vi os ind i hans menighed, som den gang tilhørte Konferensen. Og fra den tid og indtil idag har denne menighed været mit kirkehjem.

Men det næste spørgsmaal var: Hvorledes kan jeg, som er fjømand, bli farmer og faa penge at kjøbe et lidet farmhjem paa landet? Det kunde hverken jeg eller min hustru forstaa.

Men "Gud var ataat", som bonden sa paa veien til Eidsvold.

Efter at jeg havde arbejdet som maler paa vognfabriken et aar, fik jeg ikke mere arbejde der. Derfor blev jeg nødt til at gaa paa "laken" igjen; og heldig var jeg, som fik hyre som

styrmand med min gamle ven kaptein Nordberg igjen. Og da jeg kom hjem til Stoughton om høsten, havde jeg opsparet alt ialt \$300, og med disse penge begyndte jeg at farme i kompani med en anden farmer, i to aar. Nu havde "seileren" lært at bli farmer, og derfor fik jeg en farm paa "share", og saaledes farmede jeg som "shareman" i 8 aar, og det gik over al forventning godt, for hvilket min hustru og jeg gav Gud prisen og æren for alt. Vort ønske var nu opfyldt. Jeg slap nu i storm og uveirsnætter at bli kaldt ud til at pumpe og rebe seil. Jeg var nu glad og fornøiet for at jeg fik være sammen med min familie paa farmen.

Efter at vi havde farmet i 8 aar paa "shares", kjøbte jeg en god farm. Ogjaa paa denne farm farmede vi med god succes i 20 aar. De fleste af vore 10 børn var i denne tid hjemme, og de var ogsaa snille og villige til at arbejde og hjælpe sin far og mor paa farmen.

Saaledes havde vi det godt baade i timelig og aandelig henseende med vore børn. Paa opfordring af pastor Hegge samt ogsaa fordi jeg selv saa nødvendigheden deraf, begyndte jeg at holde søndagskole i farmhøusene; thi der var mange børn i dette settlement, og jeg vedblev med at holde søndagskole saa længe jeg var paa farmen, og senere fortjattes skolen af Salve Pederjen. Saaledes blev Guds ord og børnelærdommen indplantet i børnenes hjerter, og Gud har velsignet denne lille gjerning.

Vi glemmer heller ikke de mange opbyggelige møder omkring Guds ord og besøg af lægmænd og troende venner fra byen medens vi levede paa farmen.

Maret 1907 sluttede jeg at farme og flyttede til Stoughton, Wisconsin, hvor jeg med familie har tilhørt den luth. menighed i 41 aar og tjente mange aar som diakon og klokker. Pastorerne T. S. Dahl og M. S. Hegge har været mine aandelige veiledere.

Efter at jeg sluttede farming har jeg ogsaa reist adskillig og været med i indremissionsarbeidet for sjæles frelse og med beskedenhed tjent i flere aar som formand for "Det sydlige Wisconsin Indremissionsforening".

Trods al min skrøbelighed og uværdighed til at være med og ophøre min Frelser's store naade til synderes frelse, saa har jeg dog faaet erfare, at hans kraft fuldkommes i min skrøbelighed. Priset være min Frelser. Jeg lever nu i det salige haab, at Jesus alene skal bære mig over dødsfjæggens dal til det evige hjem, hvor min elskede hustru er.

Sun døde den 10de juli 1926 i troen paa sin Frelser. Med sit liv og paa sit sygeleie vidnede hun for sine gjenlevende 9 børn, at de maatte ombende sig til Gud og blive frelst og møde hende hos Gud.

Jeg er nu 75 aar og mit livsløb er snart endt og lever i det salige haab at møde hende i sabbatshvilen hos Gud med alle frelste, som er kommet ud af den store trængsel og har tvættet sine kjortler og gjort dem hvide i Lammets blod.

Dagen og levetiden er dog aldrig saa lang, at ikke dens aften skal stunde; da tynsner vor sang, da endes vort løb. Maa vi det ved alvor betænke!

Saa, nu har evighedsseileren nedskrevet det væsentligste i sit levnedsløb sliq som han har prøvet og oplevet det fra sin evighedsreise og med den naadegabe som han har faaet af Gud har han ogsaa prøvet og vidnet om synd og naade for dem som er paa evighedens vildfarende vei at de maa ombende sig til Gud og bli frelst og renset i Kristi blod fra sin synd.

Til slut tilføjer evighedsseileren en sang, hvori han synger ud fra sit hjerte om sine aandelige oplevelser, observationer og navigering med Jesus i sin livsbaad, som fører ham over det stormende verdenshav ind i den himmelske havn.

Kommen er flunden,
 Naaden oprunden,
 Synderen er forliget med sin Gud;
 Synden er sonet,
 Døden er dødet,
 Jeg er udfaaet til Kristi brud.
 Farer paa naadens vinger mod høid,
 Synger om Lammet glad og fornøid.
 Sonet er brøden,
 Gist morgenerøden
 Dæmmer for Kristi brud.

Længe jeg sejlet
 Pumpet og peilet,
 Hjertet jeg aldrig kunde faa tørt.
 Satan og fjødet
 Hindrede løbet,
 Gjorde for døren stærkeste front.
 Egenretferdigheden som lods,
 Skylleren stod paa dækket til rovs.
 Allid tilside,
 Roret han vridde;
 Havnen jeg aldrig fandt.

Midt udi nøden,
 Vængt'lig for døden,
 Naabte jeg: Herre, frels, jeg forgaar.
 Korset paa høien,
 Blodrødt i fløien
 Vinkede til mig: kom som du staar.
 Glad jeg da kastet alt overbord,
 Frelsermand kom og tag du mit vor.
 Jesus i baaden,
 Stanfede graaden,
 Ind i min Frelser's havn.

Etundom i mørke,
 Trængsel og tørke,
 Stormene hylar, seilene skaar.
 Blindsfjær og brænding,
 rundt om ei kjenning,
 Havnen vist aldrig, aldrig jeg naar.
 Sjøfortet jeg ei længer forstaar,
 Dog gjennem braat og brænding det gaar;
 Underlig sthyre,
 Jeg faar min hyre,
 Intet udrette formaar.

Lunt i lugaren,
 Træt efter faren,
 Samles vi alle; længtende hjem.
 Gamle fjøgaster,
 Graanet ved masten,
 Gjenfinder Ihs, som leder ham frem.
 Sjøkartet hentes, aft gjøres klart,
 Solen nu skinner, høiden han tar.
 Mærket han sætter
 Kompaset efter,
 Korsfjrets kurs han tar.

Godt er at vide,
 Snart faar vi sidde
 Frelst fra al synd, naar hjemmet vi naar;
 Satan ei mere
 Da skal regjere,
 — — Frelst og salig i Jesu blod;
 Frelst fra Satans lokkende mad,
 Frelst fra verdens stormende hav.
 Herligt, o hjerte,
 frigjort fra smerte,
 Gjemme i Jesu havn.

Følgende tillæg til livshistorien er ifrevet af forfatteren. Det er bibelske fornødne afhandlinger om omvendelse til Gud og frelsen i Kristus. Maa Gud saa velbigne en og anden sjæl, som vil læse disse tilforladelige afhandlinger; det er min bøn.

Stoughton, Wis., Mars 1927.

Lars Leo Johanson.

1. Synd og naade.
2. Det store behov.
3. Det store budskab fra Gud.
4. Hvad skal vi gjøre med Jesus Kristus?
5. Timen i Getsemane.
6. De førte ham til Golgata.
7. Peters fald og opreisning.
8. Jesu hyppersteprestelige bøn.
9. Følg Jesus.

“Den løn, som synden giver, er døden, men Guds naadegave er et evigt liv i Kristus Jesus vor Herre.” Rom. 6, 23.

Synd og naade blev første gang aabenbaret i Edens have, da Adam og Eva faldt.

Syndens ophav og udspring i Adams faldne flægt, er fra afgrundsslangen djævelen. Men naadens ophav og udspring er fra den alvidende Gud Fader og hans enbaarne søn fra evige tider, før verdens grundvold blev lagt, førend Adam og Eva faldt i synd.

Men samme dag som de faldt, aabenbarede Gud sin naade til frelse for disse to syndere og hele Adams fortabte flægt, idet han gav dem denne naadefulde fredsforjættelse:

“Kvindens sæd skal sønderknuse slangens hoved”.

Det er snart 2000 aar siden dette naadens evangelium blev opfyldt.

Slangeknuseren, Menneskesønnen, den fortabte flægts Frelser, kom og lod sig hænge paa forbandelsens træ for alverdens synd. Paa korset vandt han seier over djævelen og alle helvedes magter, og med sit eget blod gif han engang ind i helligdommen og fandt en evig forløsning (Heb. 9, 12), hvortil han har indviet os en ny og levende vei, som gaar gennem forhængeget til det gjenbundne himmelske paradis. Did indhødes Adams faldne sønner og døtre nu at komme og blive gjenopreiste og paany født til Guds barn igjen.

Kjære ven: er du kommet ind paa denne levende frelsesvei med Kristus?

Kom! “Se nu er frelsens dag”;
Dhi snart skal budskab fare
Fra livsens kyste ned
Og i hans navn forklare,
At ingen tid er mer.

Den store syners profet, Esaias, ser i aandens lys ogsaa den tid hvori vi nu lever, et tidsrum som han kalder: "Et naadens aar fra Herren og en hevners dag fra vor Gud" (Kap. 61, 1—2).

Denne profetiske forudsigelse om et naadens aar fra Herren, blev først indringet og forkyndt da Kristus raabte paa forset: "Det er fuldbragt", og siden har en stor skare af Herrens vidner indbudt den ufrelste verden: Kom! thi nu er alting færdig. Men naar dette naadens tidsrum er forbi — "naar syndere ei mere toes hvilde som sne og verden af Gud er forladt", da kommer hevners dag fra vor Gud, over alle hans naades foragtere, som ikke vilde kjende sin besøgelsestid og tage imod Guds naadegave, hans enbaarne søn Jesus Kristus, vor Frelser.

Vi lever ganske vist i slutten af Guds naaderiges endetid paa jorden. Satan med hele sin sorte og lyse aandelær er nu mere virksom i vantroens børn end nogensinde. Og alle tegn som bibelen beskriver, tyder paa, at Kristi gjenkomst er nær.

Baag derfor! Guds menighed er faldt i søvn, naar Herren kommer (Matt. 25, 1—13).

Men endnu staar Kristus for døren og banker. Har du lukket op for ham og taget imod hans naade og frelse for din sjæl?

Det er Guds frelste folks fællesopgave at vinde sjæle for Kristus. Det er derfor alle troende præster og lægfolks sjælesorg og smerte, at der i vor tid er saa mange kirkefolk som i aarevis har hørt Guds ord forkyndt og saaledes har lært og faaet kundskab om synd og naade, og naar frygten for døden kommer, da tror ogsaa de, at de kan bede tolderens bøn: "Gud vær mig synder naadig", uden at deres hjerte nogensinde har oplevet hverken syndserkjendelsens smerte eller naadetilegnelsens salige glæde i Gud.

Ublandt den store mængde af Kristi naades fiender er der dog en liden flok af fortabte syndere, som Jesus har faaet frelse af naade. De ved gennem erfaring, hvad synd og naade er.

Luther siger: "Dette ord naade, har aldrig nogen jofist eller gjerningshelgen forstaaet".

Nei, hverken fortidens eller nutidens moralister kan med sin fornuft og sin hodelærdom fatte og forstaa, at naaden i Kristus er uforstyldt og gives til den største synder, saa snart han erkjender sin synd og lukker sit hjerte op for Jesus sin Frelser.

"Der hvor synden er stor, der er naaden enda større".

Kjære læser, har den Helligaand faaet overbeviist dig, at du er et syndig menneske, skyldig indfor Guds dom?

Frygt ikke, thi din synd har Kristus jonet og betalt med sit udgydte blod paa Golgata kors.

"Gan, som ikke vidste af synd, har han (Gud) gjort til synd for os, for at vi i ham skal vorde retfærdige for Gud" (2 Kor. 5, 21). "Thi af hans skyld har vi alle faaet, og det naade over naade" (Zoh. 1, 16).

Lad os derfor træde frem med jrimodighed for naadens trone, for at vi kan faa miskundhed og finde naade til hjælp i rette tid (Hebr. 4, 16).

Thi den løn, som synden og Satan giber, er den evige død, men Guds naadegave er et evigt liv i Kristus, vor Herre.

Det store behov.

Matt. 9, 36—38.

Jesus ynkedes over folkenes aandelig nød. Han ser derfor et stort behov og en mangel paa gode arbejdere. Men han giber os det samme raad som han gav sine disciple, hvorledes og hvonfra vi kan faa dem: "Bed høstens Herre, at han sender arbejdere ud til sin høst; thi høsten er stor, men arbejderne er faa!"

Vi ser heraf, at Jesus venter at faa sine arbejdere ved bøn og tro til høstens Herre, at han maa sende dem ud i sin store høst.

Har vi faaet aandelig liv, da har vi et aandelig syn. Da ser vi, at "markene er hvide til høsten". Her er masser af folk, i by og paa land, som hører til kirken, som gaar der ufrelste og ikke ved hvad aandelig liv er. Mange kunde hjerpes og indhøstes i Guds rige, nu medens naadens dør staar aaben, hvis her var flere af Herrens virkelige redningsredskaber, som forstod sig paa at oplede syndere og lede dem til Jesus, han som er kommet for at søge og frelse de fortabte.

Men de arbejdere Jesus sendte ud i verden med sit evangeliums forkyndelse, blev til frelse for en utællelig stor skare af syndere.

De var tre aar i skole hos sin mester, og derfor blev de drevet af hans kjærlighed ud til en fortabt verden, i had og forjælgelser. Dog hengav de sig villig til at "elske og lide" for de uhykkeliges "nød og frelse".

En saadan stor og virksom Herrens arbejder var Paulus. Han var selv blit saa lykkelig og glad i livs-samfundet med sin Frelser, som nogen kunde blive. Men han havde "en stor bebrøvelse og en uafsladelig sorg i sit hjerte (Rom. 9, 1—5) for sit uhykkelige folk, jøderne. De var virksomme og aktive kirkefolk, men de forstod ikke at de dyrkede Gud og religion med sin mund (som en masse af vort lutheriske kirkefolk gjør idag), men vandrede samtidig i sin egenretfærdighed paa fortabelsens vei.

Men denne Herrens tjener gif ikke bare og saa paa dette uhykkelige folks skjæbne. Han var heller ikke fornøiet med bare denne deres udbortes gudsdyrkelse (som altfor mange i vor tid er). Men han ofrede hele sit liv "med ondt rygte og godt rygte". Enten hans folk satte ham i fængsel, eller han vandrede omkring paa reise fod, saa var det hans hjertes bøn og største opgave blandt jøder og hedninger at vinde sjæle for Jesus, og tusener er ved hans virksomhed og inspirerede skrifter blevet indhøstet i Guds evige rige.

Og saa er det gaaet i verden siden apostlene sluttede sin virksomhed paa jorden, og nedigjennem tiderne til vor lutheriske kirke. Og saa den er blevet veljignet af Gud med en stor række af sandhedens vidner, til mange synderes ombendelse og evigt liv hos Gud, hvad enten de blev lært og sendt af Gud fra universiteter eller fra den ulærde bondestand, som bodsprædikanter fra Thune, der vakte folket fra "død til liv", saa at kirken blev storlig veljignet ved ham.

Saa, naar og hvor som helst slike Herrens sendebud (prester eller lægmænd) optraadte og bragte et virkelig budskab fra himmelens Gud om synd og naade, der har baade troende og vantro folk samlet sig for at lytte og høre.

Men har disse prædiket slikt, at de er blevet æret og elsket af vantroens hørn? Nei! Har de været populære og sagt folk ørefløndende behageligheder? Nei! De har malet synden saa sort som helvede, men ogsaa skildret frelsen i Kristus saa tilgængelig og frit for alle fortabte syndere som vilde tage imod og blive ombendte fra satans magt til Gud. Disse vil altid mindes dem som var Guds budbringere til deres sjæles frelse.

Det er ogsaa en bederfægelse, naar en stundom træffer paa dem i vore menigheder, som har oplevet og kan fortælle om den uforglemmelige vækkelsestid som gif over bygderne, hvor de selv og mange andre vaagnede op og gennem kamp og brydning med verden kom til "livet i Gud". Saa, en bliver oplivet ved at saa høre slikt hjertevarme vidnesbyrd fra mænd og kvinder, naar de med glædestaarer udbrøder i lov og tak til Gud ved at nævne den mand som var et Herrens sendebud til deres sjæles ombendelse og fred med Gud.

Folk behøver nu som før vækkelse, en aandelig vaartid, som forandrer fra død til liv, før de kan indhøstes og tribes i Guds rige.

Her er menigheder og ledere i nutid som i fortid. Folk er visne og magttjæalne og ligger aandelig talt for døden. Men naar de vaagner op og ophører med sit lesleri med den gudløse

verden — og lukker op for ham, som staar udenfor deres Leir, saa han jaar komme ind, da vil menighederne forandre sine sammenkomster, saa der blir bøn og hellig betragtning af Guds ord, og lægge sit offer paa alteret for Herrens sag.

Maa Guds troende folk i bort store kirkesamfund som lemmer paa Kristi legeme se behovet af hverandre, læg og lærd, og komme hverandre til hjælp. For her er arbejdsmarker store nok, med forlorne sønner og døtre, som er kommet bort fra Gud.

Vi maa komme sammen i fælles bøn til Gud, at han besøger os med sin naade og driver flere arbejdere og evangelister ud, nu medens det er frelsens dag. "Saa hujbalelsens tider maa komme fra Herrens aashn". Den herjende krigsnød er overvældende. — — Verden er døende — — — Herren kommer snart! Evidheden er os nær! Guds folk, vaagn op! Vær ædru — — se det store behov selv at være fyldt med Guds aand; thi uden ham vil intet nytte. "Ikke ved magt og ikke ved kraft, men ved min aand, siger Herren, hærfarernes Gud".

Det store budskab fra Gud.

Luk. 2, 1—14.

"Eder er idag en Frelser født".

Ingen mennesketanke eller pen kan beskrive og udtolke dette store kjærlighedsfulde naadebudskab fra himmelens Gud til den fortabte menneskeslæggt.

"Og som enhver maa bekjende, stor er den gudfrygtigheds hemmelighed: Han som blev aabenbaret i kjød" (1 Tim. 3, 16).

Thi saa har Gud elsket verden" (den fortabte verden), at han gav sin søn, den enbaarne, for at hver den som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt liv" (Joh. 3, 16).

Og dette Guds evige frelsesraad med sin enbaarne søn, var besluttet før verdens grundvold blev lagt, og da tidens fylde kom, var sønnen sin fader lydige og lod sig føde ind i den fortabte slægt, af hvem han blev hadet og forfulgt. Men det evige kjærligheds raad var fattet i Guds hjerte, at mennesket, som han havde skabt i sit billede, men som ved satans list faldt fra sin skaber, skulde igjen blive fundet og frelst fra synd, satan og den evige død, ved Jesus Kristus vor Frelser.

Gaf hen, min kjære søn og lid
For dem som indtil evig tid
Min brede skulde smage.
Den straf er grusom at udstaa,
Men verdens frelste staar derpaa,
Vil du dig den paatage?

God og tak, kjære Jesus! Du har fuldbragt en evig frelse paa Golgata kors for alle dem som vil modtage dig og saa sin sjæl frelst. Men Adams-ækten er stum og døv for frelsesbudskabet fra Gud. Her gaar en uforgeligg myldrende hær af fortabte mennesker, som idag tilbeder denne verdens Gud og larmer og ler — de søger efter glæde og forlystelse i verden, men de mættes af uro og forspilder sin naadetid, og livet ender med angst og ve. Thi synden ligger som en gnabende orm og tærer paa hjerterødderne.

Men der findes ingen forlystelse og reformatorisk magt i verden, som kan tilfredsstille deres søgen og lette den kviende og give det urolige hjerte sand glæde og fred. Det er alene Jesus Kristus, vor trofaste Frelser, som kan og vil give enhver fredløs synder, som kommer til ham, fred og evig liv.

Jesus har hjælp for dem som er i nød og lægedom for alle syndesaar og smerter. Gaar du ensom og stræber og har det tungt med din syndesmerte, saa vid og tro, at ogsaa du har en virkelig synderven i Jesus. Han elsker dig, hans arme er udstrakte til din sjæl og han siger: Kom til mig, jeg vil give dig fred og hvile.

Og har du oplevet "englebudskabet fra Gud", at Jesus er født i dit hjerte, da kan du ikke tie og beholde det for dig selv (Læs Rom. 9—10 og Joh. 7, 38), men du maa tale i kjærlighed til menneskene om hvorledes de har det med Gud, om det troværdige ord, at Kristus Jesus er kommet til verden for at frelse synderne". Og det bør gøres i hjemmet, i ihgehusene, i opbyggelser og paa gaden og ved kirkegjærderne.

Det var dette Enhars kvinden gjorde, den dag hun havde oplevet frelsesmødet med Jesus ved brønden. Hun sagde til folket i staden: "Kom og se et menneske, som har sagt mig alt, det jeg har gjort! Mon denne ikke er Kristus?" (Joh. 4, 28—29).

Dette er et naadebudskabs forkyndelse, som enhver kan og bør bære frem, som kjender Jesus som sin Frelser.

En behøver ikke at være en stor taler, ei heller en up-to-date kunstfanger, for at tale og synge evangelium om Jesu store naade til synderes frelse. Nei, hjertetrangen udfører baade tale og sang, og emnet er Jesu Kristi blod.

Saa vær da dette tilflut min julehilsen til dig — nemlig det store julebudskab fra Gud om den sande glæde og fred i Jesubarnet. Har fredssangen om Jesus begyndt at tone i dit hjerte? Og faar du tro — saa arm og elendig du er — at Jesus er din Frelser, da vil jeg ønske dig tillykke. Hold bare ud — du er i et stort og godt følge, med alle dem som følger Jesus paa livets vei. Og snart vil han komme igjen for sidste gang og hente os hjem til den store himmelske jubelfest med evig juleglæde.

"Hvad skal vi gjøre med Jesus, som kaldes Kristus?"

Nu ved vi hvad Pilatus, hpperstepresten og jødefolket gjorde med Kristus; det staar skrevet i bibelen til advarsel for os. Dette egenretfærdige folks fortabelse kom over dem, fordi de ikke kjendte sin "besøgstid". Derfor kjendte de ikke Kri-

stus, herlighedens herre, uagtet de hørte hans alvorlige prædiken og saa alle de kraftige gerninger og mirakler, han gjorde for deres øine: De blinde fik syn, de syge blev læget — de døde fik liv, hvor Jesus drog frem paa sin vei.

Denne Jesu underbare virksomhed greb hjerterne og overbeviste tusener af den labere klassens folk, fiskere, toldere og store synderinder, saa de kjendte sin "besøgstid" og ved en levende tro kom i samfund med Kristus. Disse uanseelige folk blev saaledes vidner, og bekjendte for de vantro jøder, at han var Messias, den levende Guds søn og verdens Frelser.

Hvad skal vi gjøre med Kristus?

Sam kan vi ikke komme forbi. Nu indbyder han os til at møde ham ved naadestolen og blive frelst. Men foragter vi indbydelsen, saa maa vi en dag møde ham ved domstolen og gaa fortabt. Derfor er det vigtig at vi kjender vor besøgstid, naar han banker paa, og lukker ham ind i bort hjerte. Og faar Kristus bo formedelst troen i hjertet, da faar vi kraft til at følge ham som er "veien, sandheden og livet". Da skal ogsaa vi, som hine første kristne, lære at kjende ham og vidne for den vantro verden om hvem Kristus, Guds søn, vor frelsermand, er (Rom. 10, 9—10).

Det er ikke mulig med den blotte kundskab, at lære Kristus at kjende, blive frelst fra vor synd og komme ind i Guds rige (Joh. 1, 12).

Derfor trænger søvnige og luntne kristne og aandelig døde folk i kristenheden at faa høre fra vægterne paa Sions mure en kraftig og tydelig lyd i basunen: "Vaagn op, du som sover, og staa op fra de døde, og Kristus skal lyse for dig" (Ef. 5, 14).

Vi lever i en afkristningstid, hvor der er megen aandelig død under navn af liv. Derfor trænger Kristi kirke præster og profesorer, som lærer og prædiker et helt Guds ord — lov og evangelium — frelse eller fortabelse. Den trænger ogsaa

evangelister og lægfolk til indhøstningen af Jesu dyrefjødte sjæle; thi "markerne er alt hvide til høsten." Derfor siger Jesus: "Gaa ud paa veiene og ved gjærderne og nød dem at komme ind, for at mit hus kan blive fyldt" (Luk. 14, 21—23).

Satan er virksom med alle oudenvidens aandemagter, som aldrig før. Han faar folk til at stjæle, myrde og styrte sig ind i andre grove synder. Gjennem de moderne, sjælesfordærvende, ugudelige, forlystelsesklubber, dans, teater og andre "shows", som ogsaa holdes aabne om søndagene, søger han at forføre vor ungdom og faa den til at vende Gud og kirken ryggen.

Men der er ogsaa en frygtelig afkristning ved vort Lands videnskabelige højskoler og universiteter, hvor lærerne opbyder alle sine kræfter for at indprente vantroens slangegift i de unges hjerter, idet de ved Darwins evolutionslære bevirker forvirring og fornægtelse af bibelens grundlæggende sandheder om Kristus, vor Frelser, og den almægtige Gud, vor Skaber — og lærer, at menneskeslægten gennem millioner af aar har udviklet sig fra de tropiske landes dyr, aberne.

Det er beklagelig, at videnskabens mænd selv er blevet saa forskruede i sin fornuft, og endda værre at de vil føre lærvillig ungdom i statskolerne ind i den gamle hedenske afgudsstro.

Derfor burde ingen forældre sende sin søn eller datter til disse gudsfornægtende skoler.

Der findes ogsaa i vor tid skiftlærde, saakaldte "liberale teologer", som kun tror hvad de kan forstaa. Men derfor kan de ikke blive enige om eller vide (ligejom den arme Pilatus) "hvad de skal gjøre med Jesus, som kaldes Kristus". Disse moderne teologer ranjager bibelen og videnskaben og prøver at finde ud ved hjælp af sin lærdom og fornuft, om Kristus er den døde eller den levende Guds søn, om han er undfanget af den Helligaand, om han er født af jomfru Marie, og om hans grav er tom.

Barnet i krybben — korset paa Golgata — og den tomme grav, er en gaade saa ubegribelig høi og underbar, at hverken filosofer eller "moderne teologer" fatter den med sin fornuft. Derfor kan heller ikke nutidens skiftlærde hoder, uden en levende tros erfaringer, lære at kjende bibelens Kristus. Og derfor har de ingen omsorg for sjæles frelse og kan heller ikke vejlede en fortabt synder til frelse i Kristi blod.

Hvordan kan da en synder i sin nød finde veien til frelse og fred med Gud?

Hvorhen skal jeg fly
Fra lovens tordenstyk
Med mine synder mange,
Hvor skal jeg trosten fange?

"Til Golgatha" — saa lyder naadebudskabet fra Gud. Og fra alle hans vidner, præster og lægmænd, som selv har erfaret Sinais torden og fundet veien til den fuldbragte frelse paa Golgatas kors. Og naar den Helligaand ved Herrens ord har faaet vist synderen veien og forklaret hvad Gud har gjort for ham i Kristus paa Golgata kors og han faar tro at hans synd der blev jonet og betalt, da er han frelst paa blodets regning. Da har han fundet veien "fra Satans magt til Gud".

"Fra Golgata" — lyder endnu det gamle korsets evangelium ud over verden til alle fortabte syndere, som vandrer paa fortabelsens vei: "Vend om til mig; thi jeg har gjenløst dig med mit blod paa forbandelsens træ!"

Kjære læser! Har du som en fordømt forbryder mødt den retfærdige Gud og blevet forligt med ham ved naadestolen i Kristi blod, da har ogsaa du grund til at være lykkelig og glad i din Frelser og synge:

Jeg ser mit syndebrev
Til korset naglet blev,
Til evig skjul og gemme,
Hvi vil jeg mig da græmme?

Paulus vidner: "Han, som ikke vidste af synd, har han (Gud) gjort til synd for os, for at vi i ham skal blive retfærdige for Gud" (2 Kor. 5, 21).

Og hos et andet Herrens vidne heder det:

"Nu har vi den kundskab vi trænger, om veien til frelse, og nu kan alle vide den, den som vil. Og nu ved en stedsebofsjende del af jordens folk hvad frygten i Betlehem betyder. Nu har vi ikke brug for hverken filosofer eller teologer til at sige os hvad smertens mand paa forbandelsens træ har gjort for denne syndefulde slægt. Hos os er Golgata ikke bare en grusom henrettelsesplads, hvor den bedste mand paa jorden blev pint ihjel af hedenske soldater og hykkelske præster. For os ligger nu Golgata i straaleglans af den sandhed, at "Kristus døde for os medens vi endnu var syndere" (Rom. 5, 8). Og hans grav er tom. — Vi ved det og kan vidne om det frimodig; thi "Herrens mund har talt".

Og nu ved alle levende kristne, at vi har en levende Kristus ibente, som nu sidder ved Guds høire haand i himmelen, men som snart skal komme igjen til jorden. Ikke atter i den fattige og foragtede tjenerstikelse for at søge og frelse de fortabte, men i sin himmelske herlighed, og med alle de hellige engle for at sidde paa sin herligheds trone (Matt. 25, 31). "Og hvert øie skal se ham, ogjaa de som har gennemstunget ham" (Hab. 1, 7).

Men da skal alle troende Guds hørn og alle vantro Guds naades foragtere saa vide for vist, hvem han er — og "hvad de har gjort med Jesus, som kaldes Kristus". Naar han kommer paa hin dag for at vise sig herlig i sine hellige og underbar i alle de troende" (2 Tesj. 1, 10).

Timen i Getsemane.

Jesus vidste, at den frygtelige dødstime nærmede sig, derfor vender han sig til sin himmelske fader og siger: "Nu er min sjæl forjædet, og hvad skal jeg sige? Fader, frels mig

fra denne time!" Men som det offerbillige Guds lam udbryder han straks og siger: "Dog, derfor er jeg kommet til denne time. Fader, herliggjør mit navn!"

Torsdag aften kom, da paaskelammet skulle ædes i hvert hus. Ogjaa Jesus satte sig ned med de tolv for at nyde det. Dette var den sidste og bedrøveligste og tyngste nat han tilbragte paa jorden; thi han skulle tage afsked med sine ømt elskede, svage og søvnbetyngeede disciple, og forraades i syndige menneskers hænder.

Han saa paa alle sine disciple under nadverbmaaltidet med et kjærlighedsfuldt og bedrøvet hjerte; thi han vidste, at de alle om nogle timer skulle forlade ham og fly, og Peter skulle fornægte ham. Han saa den faldne hykler, Judas Iskariot, hans forræderiske planer med Satan i hjertet, som snart skulle forraade ham med et kys.

Timen nærmede sig. Efterat Jesus med sine disciple havde reist sig fra nadverbordet og junget Iovjungen, gik de ud af byen og kom over Kedron til et af hans vandingssteder ved oljehjertet, kaldet Getsemane have.

Her paafulgte nu den stræffeliggste dødsangstens time. Den knusende og smertefulde tyngde af hele verdens synd, som Guds offerlam skulle udjone.

Engen af hans disciple kjendte til den store frelsejag, som han skulle udjæmpe, eller var istand til at vaage og bede med ham, endog de var hans fortroligste venner. Dette var en af de bitreste draaber i hans lidelseskalk.

Han følte sig ensom og forladt. Hele verden og alle Satans hærfarer var imod ham. Vaagn op, vaagn op, du søvnige kristenhed, og se og kjendt din synd! Saa kan du fatte og forstaa noget af din Frelzers sjæleval i haven. Der under oljetræerne beredte Guds evige søn sig til til smertefulde lidelse til at fuldbringe det store forsoningsværk til menneskeslægtens frelse.

Gjennem nattemørket i Getsemane straaer nu et lys over den ganske jord, et lys, der aldrig skal slukkes. Ud fra Frelserens sjælekamp finner en mægtig klarhed; et sandhedens lys, som aabenbarer synden. Se, hvor forfærdelig synden og dens følger er!

Vær stille for Herren! Følg i aanden med til Getsemane, og spørg dig selv alvorlig, om du er blevet vaagen for hvad det vil sige, at være en synder. Stil dig i aanden ved den hellige Frelseres side. Se, hvor han kæmper! Se hans sved falder blodfarvet til jorden! Der lærer du, hvad synd er for den hellige Guds aasyn.

O, hvor mange løber ikke overfor synden og regner den for store og imaa fejl og strøbeligheder, og finder endog en vis trøst og beroligelse i, at "syndere er vi jo alle", og saa løber man sig bort fra hele regnskabsopgjøret med Gud, og lægger sig til hvile paa, at man er ikke værre end andre mennesker, men kanske bedre; og man har nogle gode gerninger og fromme følelser og udvortes gudssdyrkelse at hvile paa.

Her er mange i vore dage, som hykler kristendom — som Judas. De har hørt og lært mere end i 3 aar, ja hele sin levetid, om Jesu store kjærlighed og ikke ladet sig gribe af den. De vil en dag jammen med Judas og med den rige mand for sent vaagne i helvede.

Tilslut vil vi se, hvilket saligt lys der nu straaer frem gennem sidskampen i Getsemane og seiren paa korset. Vi ser og forstaar stykkevis Guds søns høie og dybe og vældige kjærlighed til fortabte synderes frelse.

Se, hvor varmt hans hjerte har slaaet for syndere! Han valgte at gaa i døden for at frelse dem fra den evige død. Denne synderven kan du trøstlig betro dig til. Han støder ingen bort, som kommer til ham. Han har et stort hjerte fuld af naade og hjælp for alle nødstillede syndere. Blot du kommer ærlig — so mdu er — da skal dit arme hjerte finde en salig trøst og fred i frelserhertets udgydte blod paa korsets træ.

"De førte ham til stedet Golgata".

Mark. 15, 22.

Golgatha har faaet en dyb klang i Guds menighed. Der er magt i dette navn til at gribe ethvert urolig hjerte og gjøre det stille, og se og betragte ham, den enslige mand fra Nazaret, hvorledes han blev hængt, pint og slaaet paa Golgata kors for vore synder.

Paa Golgatha kors blev det største guddomsunder aabenbaret, som nogeninde himmel og jord har været vidne til.

Følg i aanden med til Golgata og spørg dig selv alvorlig, om du er blevet vaagen for hvad det vil sige at være en fortabt synder. Ser ser du hvor varmt hans hjerte har slaaet for synderes frelse.

Guds hellige og rene søn tager paa sig al verdens synd og skam og gaar villig og lydlig som Guds uskyldige offerlam hen for at lide og dø som en dødsdømt forbryder paa forbandelsens træ. Men saa lyder seiersraabet fra den døende Frelser paa korset: Verdens forsoning er nu fuldbragt; hele slægten er nu kjøbt med Kristi blod.

Golgatha er nu ikke længer et frygtelig henrettelsessted, hvor barbariske soldater, hykkeliske jarisæere og brutale præster forsfættet herlighedens herre.

Nei, nu er Golgata Guds børns kjæreste hvilested paa jorden; thi seierskrydten fra Nazaret vandt der en triumferende seier over Satan og alle helvedes magter. Han har derfor faaet en uudsigelig lovsang af de himmelske hærfarer og tilbedende tak og pris for frelsen fuld og fri i Guds menighed paa jorden.

Men nu kommer naadebudskabet fra Herrens tjener — "Kom; thi nu er alting færdig og Manden og bruden siger: "Kom!" Og Paulus indbyder: "Vi beder i Kristi sted: Lad eder forlige med Gud. Paulus var vist den største missionær som nogeninde har missioneret for Kristus i verden. Men han anfaa sig ikke eneberettiget til dette fornødne sjælevinderar-

beide. Derfor siger han i 2 Kor. 5, 20: "Saa er vi da jendebud i Kristi sted". Hvem er de? Jo, alene de er "jendebud i Kristi sted", som er ombendt til livet i Gud og har smagt naaden i Kristi blod.

Det er godt og prisværdig at vi har aandsjalbede præster, som staar paa prækestolen og forkynder for sine tilhørere det hele Guds ord: Lov og evangelium, døden og livets vei til himmelen.

Men dette er ikke nok, der trænges ogsaa midler og virksomme mænd og kvinder, som er drebet af Kristi kjærlighed. til at udbrede hans evangelium til synderes frelse i verden. Ligesom de første kristne gik omkring med evangeliets frelsesbudskab i verden, saaledes trænger ogsaa verden og kirken i vor tid slige kristne jendebud, som selv har oplevet synd og naade og af hjertet kan vidne og tale med sine medmennesker om at de er forliget med Gud, og vidne om at Kristus Jesus kom til verden for at frelse syndere.

Dette er den fornødne gammelbagte indremission, som Jesus og hans apostle praktiserede. Og denne mission kan og bør alle kristne gjøre, som har oplevet fred og salighed i den korsfæstede frelseres blod.

"Paa Golgata, der er mit hvilested,
Der ser jeg Jesu store kjærlighed".

Peters fald og opreisning.

Fra bibelen er Peters biografi vel kjendt for os. Han var sammen med Jesus hened 3 aar og saa mange undergjørelser af ham, og han, som var saa høit benaadet og erklæret af Jesus, at han var salig, og var nidkjær for sin Frelser som saa. Alligevel kunde han falde saa dybt, at han fornægtede sin Herre.

Da Jesus talede om, at han skulde forraades af en af disiplene og forlades af dem alle, da udraaber Peter med karat-

teristisk heftighed: "Derjom de alle skulde forarges paa dig, saa vil jeg dog aldrig forarges. Herre, jeg er beredt at gaa med dig haade i fængsel og døden".

Men Herren, som kjendte sin jelsjikke discipel bedre end han kjendte sig selv, svarede: "Hørend hanen galer to gange, skal du forraade mi gtre gang". Denne spaadom gik snart i opfyldelse. Da de høperstepræster med pøbelsværmen havde grebet Jesus i Getsemane have, da vaagnede Peter op til kjædelig forsvar for Jesus og hugger med sværdet øret af høperstepræstens tjener, og da de drog afsted med Jesus til retslokalet, holder han sig i nærheden, men kom ilag med Jesu fiender i høperstepræstens gaard, og der gjenkjendes han af fari-sæersværmen og præstetjeneren Markus, hvis øre han havde afhugget.

Saa stod han der vel ilden i den kolde nat, ukjendt. — mente han — blandt Jesu fiender, uden at vedkjende sig hvem han var. Men ukjendt blandt Jesu fiender, naar en selv har valgt at være der ukjendt, det er en farlig plads for en Jesu ven. At gaa med sligt lag paa en slig maade, det er veien den dag idag til at fornægte sin Frelser.

Peters jeltillid var kanske saa stor, at han mente nok at greie sig, selv om han ikke holdt sig saa nære Jesus, og derfor slog han sig ned blandt fienderne og barmede sig sammen med dem. Da jagde pigen til ham: "Du har ogsaa været med Jesus fra Galilæa".

Men da han havde benægtet dette tre gange med eder og forbandelser, at han ikke kjendte Jesus — "da gol hanen for anden gang. — Da kom Peter Jesu ord ihu; og da Jesus havde kastet sit ømme og omsorgsfulde blik paa sin faldne discipel, — da rørtes hans hjerte, da han saa sin talmodige Frelser staa der i haan og spott af pøbel og hadefulde præster, og han tænker paa det kjærlighedsfulde samvær, som han havde haft i den forbigangne tid med sin Mester. Og dybt anger over sit fald gaar han udenfor og græder syndserkjendelsens bitre taarer.

Men dette dybe fald og den naadefulde opreisning, bragte vist Peter til aandelig lærdom for hele hans livsvirksomhed, saa længe han var paa jorden.

Priset være Herren, der er naade og opreisning for alle faldne, som ogsaa vender sig til Herrens Jesus idag.

Men, "hvo som tykkes at staa, se til at han ikke falder".

Der var en jvænsk statsmand, som sendte bud efter sin prest, da han laa paa sit dødsleie. Han vilde vide, om det var sandt, at den, som engang havde været en troende, og saa faldt, om den gik fortabt? Hertil gav presten en saadan beroligende trøst, at den ihge svarede: "Väl, då döer jag "salig", thj jag vet, at jag en gång var en troende kristen".

Dette var en farlig trøst for den faldne kristen. Sudas historie drager en sort streg over en sliig indbildt trøst. Men alligevel skal det være alle faldnes trøst til opreisning, at der, hvor Jesus ser anger og sorg over synd, og græder derover som Peter, til dem sender Jesus et budskab med sin trøstefulde hilsen.

Paa paaske-dags morgen sender den opstandne Frelser en hilsen med Maria Magdalena til sine brødre — — men hun skulde bringe en særskilt hilsen til Peter.

Silfer Peter dog især,
Der han staar og graater.
Hils jeg har ham hjertens kjær,
Staffars arme Peter.
Sig hans synd er betalt!
Det er tilgivet at han faldt.

Noogle dage senere, da Jesus aabenbarede sig for disciplene ved Tiberiasjøen, da indsætter Jesus ham der ved fiskestranden til sin menigheds hærde — "at vogte hans lam" — "og røgte hans faar".

Hvor forunderlig dog dette høres, og hvor vanskelig det lader sig forene med højfirkeligt hærdeembede og med begrebet om fald og opreisning i vore dage.

Jesus hyppersteprestelige bøn.

Joh. 17.

Disciplene havde fulgt Jesus, sin Frelser, i flere aar. Han havde elsket dem som sine egne og lært dem i sin guddommelige skole, at ogsaa de skulde elske hverandre, og "derpaa skulde alle kende, om I er mine disciple" (Joh. 13, 15).

I sin afskedstale formaner og trøster han dem, at han ikke vil lade dem gaa faderløse ud i en ond verden, af hvem de skulde blive haanet og forfulgt.

Derfor vender han sig til sin himmelske fader og beder for dem og for alle, som ved deres ord skulde tro paa ham, at alle hin tids og nutids kristne. "maa være et i ham". Dette forudsaa Jesus som det "ene fornødne" og allervigtigste for hans riges fremme og hans vidners virksomhed for synderes frelse paa jorden.

Derfor er indholdet af Jesus hyppersteprestelige bøn om, at alle kristne maa være "et", saa betydningsfuld dyb, høi og stor i kærlighed, at ingen fornuft skriftlærd kan forklare den, og ingen religiøs partimager kan forstaa hvad enheden i Kristus og endrægtigheden blandt de kristne har udrettet til fortabte synderes frelse, førend de bliver opvakt og født paany af Gud og gjort til en ny skabning i Kristus.

Derom beder han sin fader i vers 20—21: "Men jeg beder ikke for disse alene, men ogsaa for dem, som ved deres ord skulle tro paa mig, at de alle maa være et, ligesom du Fader i mig og jeg i dig, at ogsaa de maa være et i os, for at verden maa tro, at du har udsendt mig".

Hvordan har Gud gjort sine børn til "et" i Kristus.

Paa golgata kors gjorde Gud alle troende kristne til "et" i sin søns udgydte blod. Jesus Kristus alene paa korset har fuldbragt forlig og fonet for verdens synd. Han har nedrevet skillevæggen, fiendskabet mellem jøder og hedningekristne, "for

at han ved sig selv kunde skabe de to til et nyt menneske, idet han gjorde fred" (Ej. 2, 15—18).

Jesus enhedsbøn, "at de alle maa være et", blev hørt og opfyldes eneستاende paa de første kristne. Da Jesus skildtes fra dem og for op til himmelen, da gif de alle i tro og ihidighed paa Guds forjættelse, ikke bare disiplene, men mænd og kvinder (120) paa bedesalen og blev der i 10 dage i "endrægtig" bøn og paakaldelse, indtil de alle paa pinsjefestens dag blev fyldt med den Helligaand.

Læs den glædelige bevægelse i Ap. gj. 2 kap. Hvordan hint vækkelsens vældige himmelveir brød løs og forstyrrede den aandelige dødsfred i den jødiske kirkeleir, medens 3,000 jøde blev dakt og frelst den samme dag.

De første kristne var saa glade og inderlig forbundne i sin Herre og Frelser, at hedningerne jagde om dem: "Se, hvor de elsker hverandre!"

Svordan staar det til blandt os nutidens kristne? Er vi sliig glade og forbundne i vor Herre og Frelser?

Ser verden, at vi elsker hverandre, eller ser den, at vi vedbliver at hade og mistro hverandre? Nei, da faar den ikke noget godt vindende indtryk af de kristne, da bliver det som ordet siger: "For eders skyld spottes Guds navn blandt hedningerne". Og naar kjærligheden til brødre i Kristus fjølner og bliver kold, da vokser man i selvkjærighed og bliver stor; men da ved man ikke, at en er "ynkelig, fattig blind og nøgen".

Der er mange saakaldte kristne, som satan har faaet indbilde den løgn, at de gjør godt, og andre gjør galt. Det er jurdeigen fra farisæeren, som takker Gud, at han ikke er som andre, og den jurdeig har gjort stor skade for Guds riges virksomhed og forboldt uenighed og strid iblandt de kristne.

Men er Jesus enhedsbøn gaaet i opfyldelse paa os, saa at Gud har faaet gjort os til et i Kristus paa Golgata kors? Da

ved ogsaa vi, at "vi er gaaet over fra døden til livet, thi vi elsker brødrene" (1 Joh. 3, 14).

Da deles ikke Guds børns lille børneskare op i partier. Da er ogsaa skillelinien fjældt mellem alle, som er lutheranere i Jesus kristi tro. For da har vi faaet saa meget fælles i Gud, som forbinder os og giver større kraft i indremissionsarbeidet for vækkelse og synderes frelse, og vi bliver aldrig fjærdig med denne Jesus fornødne befattning, saa længe vi er paa jorden; thi her er i masjewis af urelste folk.

Følg Jesus.

Disse to alvorsord: følg Jesus — var Hans Nielsen Hauges sidste ord til alle dem som stod omkring hans dødsleie. Han havde levet som en sand kristen og var sin Frelser tro og fulgte ham igjennem verden i kors og trængsel indtil enden.

Han havde viet hele sit liv i Herrens tjeneste og blev et vældig aandsfyldt Herrens redskab til vort norske folks opbaagen, ombvendelse til livet i Gud.

Men for denne Guds velbignede virksomhed, som har efterladt sig saa store frugter i vor kirke, blev han forfulgt og straffet med syv aars fængsel. Men dette er dog mærkverdigg: I vor tid findes der ingen — ialfald som jeg har hørt — uden at alle slags folk, lægfolk, prester og menigheder, som roser og taler vel om Hans Nielsen Hauge efter at han er død, men hans aandsretning lever i hans efterfølgere.

Derfor burde prester og menigheder ikke bare rose og tale pent om Hauge og pryde hans grav, men i gjærning og sandhed fremelske hans kristelige aandsretning (lægmandsvirksomheden), fjælens frelse og følge Jesus paa livets vei.

Men nu vil vi se lidt mere paa, hvad det koster at følge Jesus.

Naar Guds aand har vakt os op af ihndesøvnen og vil veilede os til Jesus for at følge ham, da bliver der brydning og forjagelse. For da maa vi bryde med Satan og verden og dens ihndige fornøielser. Eller som Jesus siger: gibe livet hen for at vinde det. "Thi hvad gæbner det et menneske, om han vinder den hele verden, men tager skade paa sin sjæl?" (Mark. 8, 36).

Kjære læser! Har du og jeg nogen erfaring paa hvad det vil sige at bryde lag med verden og som en frelst synder at følge Jesus? Da burde vi ogsaa ha en alvorlig nidkjærhed for andre fortabte sjæles frelse. Er vi i Jesu følge, da er vi ikke mere vore egne herrer. Vi hører vor Herre og Frelser til; thi han har kjøbt os med sit eget blod til at være hans vidner og sjælevindere i verden. Følg Jesus, var Gauges sidste ord.

"Gad os derfor gaa ud til ham (Kristus) udenfor leiren, idet vi bærer hans forsmædelse" (Hebr. 13, 13).

Hvor han sit fodspor lod,
Der sætter jeg min fod,
Trods al den del mig ilde spaar
Jeg gaar med Jesus hvor jeg gaar.

Spurgeon vidner herom med følgende ord: "Hvis du følger Kristus, skal du saa alle verdens hunde i hælene paa dig. Hvis du vil leve saa, at du kan bestaa prøven paa den sidste store dag, saa vær overbevist om, at verden ikke vil tale godt om dig. Den som er verdens ven, er Guds fiende; men hvis du er trofast og oprigtig for Gud, skal menneskene vredes over din urokkelige trofast, fordi den er et vidnesbyrd imod deres synder".

Men hvordan kan jeg, som er saa svag og skrøbelig, formaar at følge Kristus og vidne om ham iblandt fiender? siger du. Rubel, men hør nu hvad Paulus siger: "Jeg formaar alt i Kristus, som gjør mig stærk". "Derfor vil jeg helst rose mig af mine skrøbeligheder, forat Kristi kraft kan bo i mig" (2 Kor. 12, 9).

For de første kristne var den opstandne Kristus "alt", i himmelen og paa jorden. Det var han, som gav dem en saadan forunderlig stor seier og kraft til at lide og være glade midt i den største nød og trængsel.

Kjære læser! Kom ihu: "Jesus Kristus er igaar og idag den samme, ja til evig tid". Han er vor ihndebærer, vor eneste Frelser, vor trøster og lærer. Han er vor eneste ypperste-prest og talsmand hos Gud.

Til Jesus maa du gaa i glæde og sorg; thi han siger: "Kom til mig, alle som stræber og har det tungt, og jeg vil give eder hvile" (Matt. 11, 28).

Der findes ingen nød og vanskeligheder i verden, hvor store de end er, uden at du kan blive frelst og faa hjælp og trøst i din nød, saa sandt du gaar til Jesus din Frelser og følger ham paa livets vei.

